

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агробіотехнологічний факультет

Кафедра технологій у рослинництві та захисту рослин

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОРМОВИРОБНИЦТВО ТА ЛУКІВНИЦТВО» 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність - 201 «Агрономія» Освітня програма - «Агрономія»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	5 кредитів /150 годин
Семестр	2
Форма контролю	іспит
Мова викладання	українська
Профайл НПП 	Козак Леонід Андрійович Посада: доцент кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин. Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат сільськогосподарських наук Робоче місце: навчальний корпус №1 (пл. Соборна, 8/1), 37 ауд. E-mail: kla59@i.ua Зв'язок з викладачем: +380976491950
Опис дисципліни	«Кормовиробництво та луківництво» – є обов'язковою дисципліною для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів за галуззю знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 201 «Агрономія». «Кормовиробництво та луківництво», як наукова дисципліна розробляє теоретичні основи і практичні прийоми отримання високої і сталої врожайності кормових культур у кормових і польових сівозмінах, а також поліпшення природних і створення сіяних сінокосів і пасовищ, ефективного їх використання за умови використання принципів регенеративного землеробства і збереження екології навколишнього середовища.
Передумови для вивчення дисципліни	«Кормовиробництво і луківництво» базується на знаннях таких дисциплін, як «Хімія» і «Ботаніка», вивчених на 1-му курсі; «Герботологія», «Фізіологія рослин», «Агрофармакологія», «Механізація та автоматизація с.-г. виробництва», «Загальна екологія», вивчених у 2-му курсі; «Фітопатологія», «Землеробство», «Агрохімія», «Удобрення сільськогосподарських культур», вивчених на 3-му курсі і «Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва», «Рослинництво», «Елементи технологій точного землеробства», «Технічні культури», вивчених у першому семестрі 4-го курсу.

Мета вивчення дисципліни	Це підготовка висококваліфікованих фахівців нового покоління для сталого розвитку аграрної сфери шляхом формування у студента системи знань і навичок з організації науково-обґрунтованої технології вирощування кормових культур польового та лучного кормовиробництва, а також способів заготівлі їх, зберігання та раціонального використання кормів.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності передбачено індивідуальні графіки, дистанційна форма навчання тощо. Використовуються платформи Moodle, ZOOM, інформаційне забезпечення в системі АСУ, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних так і інноваційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.
Очікувані результати навчання	<p>РН 9.1. Володіти на операційному рівні пакетом знань морфологічних та біологічних ознак основних та малопоширених кормових однорічних, багаторічних культур польових, кормових сівозмін, природних та штучно створених луків та пасовищ із збереженням екології навколишнього середовища.</p> <p>РН 9.2. Вміти розрізняти вище зазначені кормові культури за суцвіттям, насінням, листками.</p> <p>РН 12.1. Проектувати й організовувати інтенсивну технологію вирощування багаторічних кормових трав на насіння на прикладі люцерни, знати елементи технології вирощування основних зернофуражних культур на насіння.</p> <p>РН 13.1. Проектувати та організовувати заходи вирощування основних кормових культур, з метою отримання високої їх урожайності та забезпечення відповідної якості задля подальшого приготування високоякісних концентрованих, сухих та консервованих кормів.</p> <p>РН 13.2. Проектувати та організовувати високоврожайні, адаптовані зовнішнім умовам травосуміші, зелений конвеєр, культурне пасовище.</p> <p>РН 15.1. Планувати створення високоврожайного культурного пасовища, ефективного змішаного типу зеленого конвеєра, сучасні технології зберігання сухих, концентрованих та консервованих кормів.</p>
Структура курсу	<p>Змістовий модуль 1. Класифікація, поширення та поживність рослин польового кормовиробництва. Інтенсивні технології вирощування і використання на корм тваринам.</p> <p>Тема 1. Вступ. Зернове господарство як основа розвитку комбикормової промисловості.</p> <p>Тема 2. Значення та виробництво соковитих кормів.</p> <p>Тема 3. Кормові баштанні культури, їх роль у забезпеченні тваринництва соковитими кормами.</p> <p>Тема 4. Особливості використання однорічних бобових трав у кормовиробництві.</p> <p>Тема 5. Особливості використання однорічних тонконогових трав у кормовиробництві.</p> <p>Тема 6. Особливості використання кормових капустяних культур у кормовиробництві.</p> <p>Тема 7. Особливості використання малопоширених кормових культур у кормовиробництві.</p> <p>Змістовий модуль 2. Луківництво, кормові угіддя, поліпшення луків, створення культурних пасовищ і сіяних сінокосів</p> <p>Тема 8. Особливості використання багаторічних бобових культур у кормовиробництві.</p> <p>Тема 9. Особливості використання багаторічних тонконогових культур у кормовиробництві.</p> <p>Тема 10. Класифікація природних кормових угідь, розподіл за природними зонами.</p> <p>Тема 11. Агробіологічні основи створення і ефективного використання сіяних сіножатей.</p>

	<p>Тема 12. Обґрунтування та технологія проведення поверхневого поліпшення природних сіножатей і пасовищ, використання їх за принципів регенеративного землеробства і збереження екології навколишнього середовища.</p> <p>Тема 13. Обґрунтування та технологія проведення докорінного поліпшення природних сіножатей і пасовищ.</p> <p>Тема 14. Теоретичні та господарські передумови створення і раціонального використання культурних пасовищ.</p> <p>Змістовий модуль 3. Біологічні та господарсько-економічні основи заготівлі різних видів консервованих кормів. Виробництво насіння кормових культур</p> <p>Тема 15. Прогресивні технології заготівлі високоякісного силосу і сінажу та операційні технології приготування силосу і сінажу.</p> <p>Тема 16. Технології виробництва штучно зневоднених кормів.</p> <p>Тема 17. Інтенсивні технології вирощування багаторічних трав на насіння.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>На заняттях ви станете учасником тематичних, оглядових, узагальнюючих лекцій, візьмете участь у роботі в малих групах, практичних заняттях. Методи навчання також включають опитування, виконання розрахункових завдань, тестів, презентацію результатів індивідуальних завдань. Для забезпечення цього процесу для здобувачів вищої освіти підготовлені наочні роздаткові матеріали, презентації, відеофайли.</p> <p>Заняття проходять із застосування мультимедійного обладнання. Тематична та оглядова лекції дозволяють всебічно осмислити та запам'ятати програмний матеріал, встановити внутрішні та міжпредметні взаємозв'язки. Інформаційно-рецептивний метод: лекція-презентація, лекція-дискусія.</p> <p>Узагальнюючі лекції дозволяють зосередити увагу на практичному значенні набутих знань у подальшому навчанні та майбутній професійній діяльності. Крім того, такий вид лекції стимулює інтерес здобувачів вищої освіти до більш глибокого подальшого вивчення дисципліни, з'ясування шляхів і методів самостійної роботи з цього предмета.</p> <p>Робота в малих групах дає можливість для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, можливості розвинути лідерські якості, уміння працювати в команді та забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування. Дослідницький метод: круглий стіл, практичні роботи з використанням стратегій критичного мислення (мозковий штурм, інтерактивна групова робота, кейсове навчання).</p> <p>Практичні заняття проводяться у вигляді лабораторних-практикумів з виконанням лабораторних досліджень та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах. Частково-пошуковий метод: самостійна робота з інформаційними джерелами.</p>
<p>Політика</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи здобувачів вищої освіти будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі вищої освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: здобувачі вищої освіти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється активність, відповідальність, старанність, креативність.</p> <p>Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання БНАУ (Moodle).</p>

**Рекомендовані
джерела
інформації**

Основна література

1. Кормовиробництво: практикум. / За ред. проф. О. І. Зінченка. К.: Нора-прінт, 2015. 470 с.
https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u150/kormovirobnytvo_praktikum.pdf
2. Зінченко О.І. Кормовиробництво: Навчальний посібник 2-е вид. доп. і пер. К. Вища освіта, 2005. 448 с.
https://www.isgkr.com.ua/images/sampled/ta/doc/literatura/kormovirobnytvo_zinchenko_o_i.pdf
3. Кормовиробництво: Навчальний посібник / Л.М. Єрмакова, Р.Т. Івановська, М.Я. Шевніков / За редакцією Л.М. Єрмакової. К. 2008. 396 с.
https://drive.google.com/file/d/1NTwF2rN1xrkxdBXLQ03FgYia93K3ftJ0/view?usp=drive_link
4. Кормовиробництво та луківництво: навч. посіб. / В.І. Григор'єв, Є.М. Огурцов, М.А. Бобро, В.Г. Міхеєв; За ред. Є.М. Огурцова. Харків: ХНАУ, 2021. 512 с.
https://drive.google.com/file/d/1WoAE0aafuwOZLOlkCnIqj0pFKEPqLMr0/view?usp=drive_link
https://teach.btsau.net.ua/pluginfile.php/321815/mod_resource/content/1/NP_korm_luk_2021.pdf
5. «Кормовиробництво та луківництво». Змістовий модуль 1. «Виробництво кормів на орних землях. Класифікація, поширення та поживність рослин польового кормовиробництва». Методичні вказівки для виконання аудиторних та самостійних занять здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія». Л.А. Козак, М.Б. Грабовський, Ю.В. Федорук, В.С. Хахула за ред. Л.А. Козака. Біла Церква, 2023. 185 с. 10,11 ум. арк.
https://drive.google.com/file/d/10gBIHnlzRE2yoxYvxVnT3MdG7RP0b1tW/view?usp=drive_link
6. «Кормовиробництво та луківництво». Змістовий модуль 2. «Луківництво, кормові угіддя, поліпшення луків, створення культурних пасовищ і сіяних сінокосів». Методичні вказівки для виконання аудиторних та самостійних занять здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія». Л.А. Козак, М.Б. Грабовський, Т.В. Панченко. Біла Церква, 2023. 138 с. 7,39 ум. арк.
https://drive.google.com/file/d/1JklRyGKSh41LdI2rLxU47H2GhTFz_sEP/view?usp=drive_link
7. «Кормовиробництво та луківництво». Змістовий модуль 3 «Біологічні та господарсько-економічні основи заготівлі різних видів консервованих кормів. Виробництво насіння кормових культур». Методичні вказівки для виконання аудиторних і самостійних занять здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія». Л.А. Козак, М.Б. Грабовський, Л.М. Качан, О.С. Городецький, за ред. Л.А. Козака. Біла Церква, 2023. 176 с.
https://drive.google.com/file/d/1aYiSIUgHYPlpK0IyBmiggf8NUD0wTbrD/view?usp=drive_link

Додаткова література

1. Петренко С.Д., Петренко О.В. Кормовиробництво. Електронний посібник. Іллінці. 452 с. <https://www.scribd.com/document/718205572/kormovyrobnytvo>
https://drive.google.com/file/d/1EHES5ugBVjEvO3pPiLdMCouENSYGaTuc/view?usp=drive_link
2. Створення та використання лучних фітоценозів / І. Панахід, Г. Коник, Д. Мізерних та ін. Львів: СПОЛОН, 2017. 304 с.
<https://isgkr.com.ua/images/sampled/ta/monografiy/m2/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F2.pdf>
3. Насінництво багаторічних та однорічних кормових культур / [Г.І. Демидась, І.Т. Слюсар та ін.]; за редакцією професора Г.І. Демидася, І.Т. Слюсаря. К. НУБіП України. 2018. [demidas_nasinnictvo_poltoreckiy.pdf](https://drive.google.com/file/d/1aYiSIUgHYPlpK0IyBmiggf8NUD0wTbrD/view?usp=drive_link)

- https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u150/demidas_nasinictvo_poltoreckiy.pdf
4. Кормовиробництво : конспект лекцій / уклад. Л. К. Антипова. Миколаїв : МНАУ, 2014. 115 с. [Antipova L.Kormovirob_KL_2014.pdf](#)
  5. Антипова Л. К. Кормовиробництво та лукивництво. Робочий зошит до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальності 201 «Агрономія» денної форми навчання. 2020. 52 с. https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7925/1/Kormovyrobnystvo_ta_lukivnystvo.pdf
  6. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф. Рослинництво. Сучасні інтенсивні технології вирощування основних польових культур. Львів: НВФ «Українські і технології». 2006. 730 с. <https://agrofiled.com/wp-content/uploads/2020/06/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%9B%D0%B8%D1%85%D0%BE%D1%87%D0%B2%D0%BE%D1%80-2006.pdf>
  7. Довідник. Показники якості об'ємистих кормів. Єврофіс Агро. https://teach.btsau.net.ua/pluginfile.php/345226/mod_resource/content/1/%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%96%D0%B2.pdf
https://drive.google.com/file/d/1KytNVAiFmkBmYRbaVC_UnWlm4wuaMDn6/view?usp=drive_link
  8. Рекомендації щодо створення, відновлення і раціонального використання сіножатей та пасовищ, зокрема, культурних, в рамках здійснення протиерозійних заходів на землях сільськогосподарського призначення в агрокліматичних умовах Донецької області. 2017. <https://agro.dn.gov.ua/downloads/2016/08/REKOMENDATSIYI-shhodo-pasovyshh.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. <https://fri.vin.ua/mizhvidomchij-tematichnij-naukovij-zbirnik-kormi-i-kormovirobnictvo-89/>
2. Мойсієнко, В. В. Moiseyenko, V. Сладковська, Т. А. Sladkovska, T. Насіннева та кормова продуктивність гречиці збірної залежно від технології вирощування в умовах Полісся. <http://ir.polissiauniver.edu.ua/jspui/handle/123456789/684>
3. Інституційний Репозиторій Білоцерківського НАУ. [Електронний ресурс] <https://rep.btsau.edu.ua/>
4. Навчальна онлайн платформа БНАУ Moodle. [Електронний ресурс] – URL: www.teach.btsau.net.ua
5. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс] – <https://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Кормовиробництво. Букліб. <https://buklib.net/books/34611/>
7. Definition and classification of commodities. <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/133abe54-26f6-48a5-afeb-e512bcc37ebb/content>
8. Fodder. <https://en.wikipedia.org/wiki/Fodder>
9. Forage brassicas - quality crops for livestock production. https://www.dpi.nsw.gov.au/_data/assets/pdf_file/0003/146730/forage-brassicas-quality-crops-for-livestock-production.pdf
10. Fodder and forage crops difference https://www.youtube.com/watch?v=M45dgEoACF0&ab_channel=SheepGoatInsights
11. Best Fodder Crops | Cow, Goat, Buffalo, Pig, Sheep, Horse, Chicken & Other Livestock Fodders https://www.youtube.com/watch?v=enV7V-G65QQ&ab_channel=DiscoverAgriculture

	<p>12. Section Fodder Crops and Amenity Grasses. https://www.eucarpia.eu/fodder-crops</p> <p>13. Кукурудзяний силос – основа збалансованого раціону для ВРХ. Досвід Агропродсервіс. КВС-Україна. https://www.youtube.com/watch?v=Tev010_1_4w&ab_channel=KWSUKRAINE</p> <p>14. Сіно. https://www.youtube.com/watch?v=4pF_6a2mIxU&ab_channel=BazOtto%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D1%96.</p> <p>15. Заготовка сіна за 6 днів. Весь процес! Ферма в Швейцарії. https://www.youtube.com/watch?v=QxIL4ihaEpI&ab_channel=AgrarHunter</p>
--	---